

ששת אברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים"
 בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א
 בית הכנסת "זכור לאברהם" פיצ'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

גליון מס' 344

ערש"ק פרשת "זויי שרה", כ"ד זושון תשע"ג

דוגמא זויה

עולם קסום ונפלא הוא עולם הילדים. הילדים בחושיהם העדינים בודקים, מתייחסים, לא רק לעצם עשית הדברים אלא בעיקר איך היא צורת ההתייחסות לאותה עשייה. הר"ר ג. למד רוב שעות היום בכולל, ובכל זאת לדאבון ליבו, לא המשיכו ילדיו בדרכו. הם אומנם נשארו חרדים, אבל העדיפו לשלוח ידם במסחר. אחד מילדיו השתפך פעם ואמר: "אבי עטוף בחומרנות. הכסף עומד בראש מעייניו ודאגותיו, אף פעם לא סיפר כמה טוב ומה טוב בכולל... לעומת הר"ר ג., קומה מתחתיו גר הר' בעריל, יהודי תמים העמל ביגיע כפיו. לפנות בוקר הוא יוצא למלאכתו ורק לפנות ערב שב מותש כולו. הר' בעריל מתיישב על הספה לפוש קימעה אך תמיד עם ספר ביד. מעולם לא ראוהו יושב בטל. "אגוא" - מבקש הוא מילדיו - "באם אתנמנם, העירו אותי למען ה', שלא אאחר את לימוד החברותא". ובשעה היעודה, מי עיפי? מי עבד היום קשה? הכל נשכת, והוא ממחר בהתלהבות לשיעור תורה. גם בשונו כולו קורן וממלמל: "הלואי ויכולתי כל היום ללמוד תורה, להימצא בהיכל ה', ואולי עוד אוכה לך, עוד חוון למועד...". ר' בעריל אינו מוטרד מעתידו ואינו חושש כלל משיעמום או מחוסר סיפוק ומעש בגיל הפרישה... הלואי אשב כל היום בבית ה' ואהגה בתורה הקדושה, אלו הם משאלותיו. הוא אומנם אינו משופע במזומנים מיותרים, ובכל זאת שש תמיד ונחפו לתרום ולסייע למסגרות לומדי התורה. "אזיה זכות", הוא תמיד אומר, "הלואי ויהיה חלקי עימהם". את ילדי אותו שכן תוכלו למצוא... מכהנים בבתי הוראה מפורסמים. הם ינקו מילדות את אהבת וחשיבות התורה שיקדה באביהם. השקיעו את מוחם וכוחם, ואכן עשו פרי וצמחו לתפארה. סיפורים חשובים אלו נלקחו מהספר: "זהירות כאן בונים!", ובכוחם להמחיש לנו כמה זהירות וחשיבות צריכים להיות להורים בחינוך ולידהם. כמה עמל ומחשבה צריכים ההורים להשקיע בדבר היקר מכל - הילדים, וכבר נאמר בפרשתנו שה' יתברך בך את אברהם בכל, ורש"י הקדוש זיע"א מפרש וכתב שבירכנו בבן. נשים את הדברים על ליבנו והיה זה שכרנו.

"מסכים הזוזצים!"

בדורינו דור התמורות כאשר חושך ואור משמשים בערבובייה, כאשר מחד גיסא עדים אנו לתופעה הברוכה כאשר רבים חוזרים לכור מחצבתם, כאשר מגלים את אור התורה ויופי הדרה, ומאידך גיסא, יהודים שלא זכו עדיין לטעום מדובשה של תורת חיים, וניזונים הם ממים הזידונים שיוצר היצר הרע חדשות לבקרים לבל יתנו אל ליבם מחשבת סופם ומה תהיה אחריתם! לא אחת ניצבת בפנינו שאלה כאשר מגיעים אנו לביתם של אחינו התועים ואותם "מסכים" תרתי משמע החוצצים ומפרידים בינם לבין יוצרם, זולקים, מי במחשב ומי ב"מכשף", האם נבקש מהם לסגור או שמא נכנס ונשתוק לבל יפגעו אך חלילה לא נסתכל, וכן ברדיו הדולק שאף על פי שאין "עין" רואה, סוף כל סוף "אוזן שומעת" וכל מעשינו בספר נכתבים? כיצד אם כן עלינו לנהוג ומה עלינו לעשות? האם נהיה נוחים "למקום" דהיינו לבורא יתברך אך לא נוחים "לבריות", גם אם הדבר אינו טועם את רצון ה' במלואו?! כבר גילו לנו חז"ל שיפה שיחתם של עבדי אבות יותר מתורתם של בנים. אליעזר עבד אברהם מגיע לבית בתואל שהיה עובד עבודה זרה, בניסיון לשדך ליצחק את בתו. כאשר לבן הארמי רואה ושומע את שמע האיש ורוב עושרו והדרו, רץ הוא לקראתו בשאיפה להכניסו הביתה במהרה, פונה אליו ואומר: "ויאמר בא ברוך ה' למה תעמוד בחוץ ואנוכי פיניתי הבית ומקום לגמלים", ומבואר באבות דרבי נתן (פכ"ח) דבר פלא: מלמד שלא נכנסו הגמלים עד שפינו כל העבודת כוכבים מפניהם! ואם הגמלים הקפידו על כך שלא להכניסם לבית עד שיטהרו מכל וכל, מדוע לא נתעורר ונעשה חשבון נפש עם עצמינו? הלא בכל אחד מאיתנו יש ניצוץ אלוקי חלק אלוק ממעל וכי לסדום היינו ולעמורה דמינו? איך מקפידים אנו על חנוכת בית מפוארת ועל קביעת מזוזה מהודרת ובו בעת מכניסים אנו לביתנו לא רק עבודה זרה אלא את ג' העבירות גם יחד ועוד במסכים גדולים מקיר אל קיר! ומה עם שאר מכשירי האלחוט שכובלים את נשמתנו ומורידים אותה לבאר שחת? מי היה נכנס או מכניס את ילדיו לבית שיש בו מכונה יורה חיצונית על כל היושב מולה? וכי מכשירים אלו לא יורים חיצונית מוות? כמה חללים הפילו מכשירים אלו וכמה הרסו את נשמות ילדי ישראל הטהורים? לב מי לא יחדד כאשר בביתו יושבת מפלצת אימתנית הטורפת ואוכלת, נוגסת ובבולמוס את כל הנקרה בדרכה?

אחים יקרים! אין זו חוכמה להזדהות עם הכתוב בלבד! חובתינו להתנער מהזוהמה שאומות העולם הדביקו בנו. נקום ונתעורר, נציל את נפשותינו ונפשות ילדינו, והבא להיטהר מסייעין בידו.

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרבותם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
17:55	17:22	16:22	ת"א
18:00	17:20	16:08	י"ם
17:57	17:20	16:12	חיפה
17:57	17:23	16:26	כ"ש

הפסרת השבוע:
"המלך דוד"

מוטעמים לשבת

"זה' ברך את אברהם בכל"
(כד, א)

מרן החיד"א זצ"ל הביא דברי ילקוט הראובני, כי כאשר האדם מבקש מהקדוש ברוך הוא בקשה - מיד מתמלאת בקשתו, אך מידת הדין מקטרגת, וזורשת לעכב את השפע, ובית הדין של מעלה מחליט האם המבקש ראוי לשפע, לכולו או למקצתו. אבל מי שמתאזר במידת החסד, אין למידת הדין שליטה עליו. וזהו שנאמר "וה' - הוא ובית דינו, "ברך את אברהם בכל" - שבהיותו עמוד החסד הסכים בית הדין של מעלה לכל השפע!

(מעיים השבוע)

"שתה וגם זמליך אשקה"
(כד, יד)

הרב "שפתי הכהן" זצ"ל פירש, שחוכמה טמונה היתה בניסיונו של

אליעזר. אם יבקש מהנערה להשקות, וישתה כמה לגימות - מה תעשה בשאר המים שנותרו בכד? תישאם לביתה - מנין יודעת היא אם בריא הוא, אם אינו חולה במחלה מדבקת? תשפכן - בכך תעליב אותו קשות. אבל אם תציע להשקות את הגמלים, תרוויח מכל הצדדים: גם תגדיל את חסדה, וגם תשמור על נקיון המים. בכך תוכיח טובה, נקיונה, עדינותה וחוכמתה!

(מעין השבוע)

"וירץ לבן אל האיש"
(כד, כט)

למה רץ ועל מה רץ? ויהי כראות את הנום, אמר עשיר הוא ונתן עיניו בממון (רש"י). כתב בספר "שני המאורות": אמרו חכמינו: "פסיעה גסה נוטלת ממאור עיניו של אדם" (ברכות מ"ג). וזהו אשר שואל רש"י: "למה רץ ועל מה רץ?" - לא עיניו עלולות להתכהות

מחמת ריצה יתירה? והתשובה היא: "נתן עיניו בממון" - כל כך היה להוט אחרי הממון, עד שהיה מוכן אפילו לתת את עיניו בעדו...
(מענה של תורה)

"לא אוכל עד אם דברתי דברי"
(כד, לג)

מסופר על המגיד מדובנא זצ"ל שנתזמן פעם לאכסניה אחת. בעל האכסניה היה קמצן גדול, אבל אירע שבאותו לילה היתה לו סעודת אירוסין. אחרי הסעודה פרץ סיכסוך בין המחותנים. הקמצן טען כי השני צריך לשלם דמי הסעודה, שהרי כשישבו לאכול עדיין לא היו מחותנים. אמר המגיד מדובנא: עכשיו אני מבין למה סירב אליעזר לאכול לפני שיאמר דבר. הוא היה חושש שאם יאכל לפני שהשידוך יבוצע - מי יודע כמה שכן יבקשו ממנו...
(תורת הפרשה)

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

העוגות הובאו ומרן האיר פניו לאישה, וביקש שתאכל פרוסת עוגה. ברכה וטעמה וחשה שהיא נחנקת, לאכול כשעיני מרן עוקבות אחריה. כשסיימה את הפרוסה, הורה לה שתטעם גם מהעוגה השניה, שטעמה שונה... כשסיימה, שאלה בנועם: "מה בין הפרוסה הזו לקודמת?" תמהה לשאלה: "זו עוגת שוקולד, וזו עוגת לימון", אמרה. ומרן התעניין: "אכן, רואים זאת לפי הצבע. אבל מה עושה את ההבדל בין עוגת השוקולד לעוגת הלימון?" כאן חשה כבביתה: "בעוגת השוקולד מכניסים קקאו, קמח וסוכר. ואילו בעוגת הלימון מקציפים חלבונים ומוסיפים סוכר ומגרדים לימון" - ומרן מעודדה: "טוב, טוב..." משסיימה הרצאת דבריה, החמיא לה: "רואה אני שאת מבינה היטב באפיה. שובי איפוא לביתך ותעסקי באפיה ובבישול. את הלימוד, תניחי לבעלך!"... נבוכה האישה, אך ידעה שהצדק עם מרן. ומאז, שב השלום לשרור בביתם...

"מה יצא הדבר" (כד, ג), ומכאן נלמד שענין הזיווג הוא נגזר מן השמים (רבינו בחיי). מעשה בחתן מודאג שבא לפני מרן זצ"ל והודיעו, שרוצה הוא לעזוב את השידוך. החל מרן לשוחח עימו, לשאול מה פגם מצא בה, ומתשובותיו עמד על טיבו. אמר לו: "אל תעזוב את השידוך! זה הזיווג שנקבע לך מן השמים!". אורו פני הבחור, והלך. מקורבו של מרן, שעמד שם בשעת המעשה, תמה: "הרי ראש הישיבה מדבר תמיד נגד אלו המתיימרים לידע מה נעשה בשמים!"... חייך מרן, וענה: "אכן כן, אבל הלא תבין. בחור זה לא רצה לעזוב את השידוך. הוא רצה רק שאגיד לו שלא יעזוב. אז הנה, אמרתי..."

(לולי תורתך)

בגמרא (יבמות סג, ע"א) אמרו: מצאו רבי יוסי לאלהיו הנביא, אמר לו: כתיב "אעשה לו עזר", במה אישה עוזרתו לאדם? אמר לו: אדם מביא חיטים - חיטים כוסס? מביא פשתן - פשתן לובש? לא נמצאת מאירה עיניו ומעמידתו על רגליו? הקשה **מרן הרב שך זצ"ל**: מה היתה שאלתו של רבי יוסי, וכי לא ידע שהאישה אופה ומבשלת, וטווה בפלך? והשיב: זאת גופא ביקש רבי יוסי לדעת, האם בכך מסתכמת עזרתה ואין חוכמה לאישה אלא בפלך, או שעזרתה היא גם בעניינים הרוחניים ויש לה בהם דעה. והשיבו אליהו הנביא, שהעזר מתבטא במאכל לובש בלבד. ואם חורג העזר מהם, עלול הוא להיות כנגדו... ובעניין זה, סיפר **הגה"צ רבי משה אהרון שטרן זצ"ל**, המשגיח דקמניץ, שפעם ניגש אליו אברך צעיר וסיפר שביתו הפך עבורו גיהנם, שכן ביום לומד הוא בעיון כולל האברכים ובלילה שונה הוא הלכות בביתו, ורעייתו טוענת שעדין לגאון ועליו לעסוק בלימוד בעיון, ולא ללמוד הלכות כמנהג בעלי בתים. מה יעשה? רבי משה אהרון, שידיו רב לו בהשכנת שלום בית, חשב שיפתור את הבעיה בשיחה אחת, בה יסביר לרעהי נחיצות ומעלת לימוד ההלכה, אך האישה אטמה אוזניה משמוע. לא לכך התכוונה ולא לכך ציפתה, הוליכוה שולל והשיאוה לבעל בעמו... היה הרבי אובד עצות. כשעלה לבית מרן הרב שך זצ"ל, סח בין הדברים על אותה בעיה. אמר לו מרן: תשלח אותה אלי, ואם תוכל - תבוא גם אתה. אמר לה שמרן קורא לה, ונרעשה. הגיעה עם רבי משה אהרון, והדירה המתה אנשים. ביקש רבי משה אהרון מבני הבית שיודיעו למרן על בואם. מיד הורה מרן להכניסם לחדרו, ולהודיע לכולם שהיום אין קבלת קהל... ביקש מהם לשבת, והורה לבן ביתו להביא עוגות מהמטבח.

והייתם לי סגולה

טוב לומר את הפסוקים הבאים:

"ויאמר לה אלקנה אישה חנה למה תבכי, ולמה לא תאכלי, ולמה ירע לבבך. הלא אנכי טוב לך, מעשרה בנים: כה אמר ה' מנעי קולך מבכי, ועיניך מדמעה. כי יש שכר לפעולתך נאום ה', ושבו מארץ אויב: ויש תקווה לאחריתך נאום ה' ושבו בנים לגבולם:"

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

תזכור הבנים

על השקר ועל השקרנים (א)

כשילד משקר, ולהורים זה מאוד כואב, לעיתים תכופות למדי, במקום לדבר איתו על השקר, במקום לומר: שיקרת, הם אומרים: "אתה שקרן". וככל שהילד מרבה לשקר, כך הוא שומע פעמים רבות יותר, שהוא שקרן. בכך, למעשה, עושים לו שטיפת מוח חזקה - שהוא שקרן. הוא מבין מכך שיש לו מוס נפשי, תכונה יסודית עימה נולד, "השקרנות". ובהמשך, ככל שגדלים הפיתויים לשקר - והם רבים בגילים המבוגרים - הילד פחות מאמין בעצמו שהוא יכול להתמודד ולהתגבר על עצמו, ולא לשקר. או להתמודד עם התוצאות של אי השקר. עד כדי כך שהוא בכלל לא בודק את האפשרות לומר אמת. בתקופתו של ה"חפץ חיים" זצ"ל, התחילו להנפיק תעודת לידה, ניגש אליו יהודי ושאלה בפיו: על איזה גיל כדאי לו להצהיר, שהוא בן שישים או בן שמונים? שאל אותו ה"חפץ חיים": "ובן כמה אתה?" השיב היהודי: "בן שבעים". השיב ה"חפץ חיים": "ומדוע לא תצהיר את הגיל האמיתי שלך, ותאמר שאתה בן שבעים"? נבוך היהודי וענה: "באמת, לא חשבתי על זה... באמת... זה רעיון טוב...". כאשר ילדים גדלים מתוך תפיסה נפשית שיש להם מוס בסיסי איתו נולדו, הם בכלל לא מעלים בדעתם שישנה אפשרות לשנות זאת. שאי פעם יוכלו להיות אמיתיים. ואז מנציחים ומחמירים את הבעיה. במקום לפתור אותה. אומנם, נושא השקר כאן מהווה דוגמה בלבד, היות והורים רבים משתמשים בדוגמה זאת, אולם אפשר להשליך את צורת ואופן הביקורת, לגבי כל תחום שהוא בחינוך הילדים. אם כך הסיבה שאנו רואים תוצאות הפוכות מהמצופה והרצוי נובעת מביקורת בדרך לא נכונה, הגורמת לילד לקבל שטיפת מוח שהוא כזה וכזה, ומנציחים בו את בעיותיו. קורה לפעמים שאנו מכניסים את הילד למילכוד מבלי להתכוון. וכדי להבין את הדברים בצורה ברורה יותר, נקרא זאת במאמר הבא אי"ה...

שלום בית

השלום זושוב! עד היכן?

דעתו של רבינו ה"חפץ חיים" זיע"א היתה, כי למען השכנת שלום בית - מן הראוי להקריב רבות, בן כאשר מדובר בהקרבה של האדם עצמו למען שלום הבית עם רעייתו, והן כאשר מדובר בסובבים אותו - אשר ראוי להם להקריב ולוותר בעדי להשיב את השלום לביתו של אדם מישראל. כך למשל, כאשר הגיע אל רבינו אחד המשולחים אשר שלח בכדי למכור את ספריו בקהילות ישראל, ובידו רק חלק קטן מהסכום שקיבל בתמורה לספרים שמכר, אך התנצלותו בפיו על שנאלץ לשלוח ידו בכסף בכדי למלא אחר שגינותיה של אשתו הנרגנת אשר ממרת את חייו בתביעותיה התדירות - לא הקפיד עליו רבינו כלל, אלא מחל לו בו במקום על יתרת הסכום... ורבינו אף לא הסתפק בכך... לאחר שיצא המשולח מביתו ועלה על העגלה שאמורה היתה להביאו אל תחנת הרכבת - הבחין לפתע ברבינו אשר אץ-רץ אל העגלה וחבילה עטופה בידו. "קח את החבילה הזו!" - אמר לו רבינו. "יש בה מטפחת ראש מצמר, אשר לבטח תשמח את אשתך מרת הנפש, ותשכך מעט את נרגנותה!" - הסביר, וסב על עקבותיו... כמו כן העיד הגאון רבי מרדכי שוואב זצ"ל, כי דעתו של רבינו היתה שבמקרים רבים בהם תובעת האישה לקנות דבר מה שאינו נחוץ, והינו בגדר מותרות גמורות - יש להענות לדרשתה, וזאת על אף שלגופו של ענין הצדק עם הבעל הסבור כי הדבר ביותר לחלוטין... "בכדי לשמור על שלום הבית - שווה להשקיע דמים מרובים!" - היה רבינו מטעים, ואף סבר כי יש להקצות קופה מיוחדת שתהיה מיועדת לצרכי שלום בית... הכסף שבקופה זו, 'קרן שלום הבית' - יוקדש לרכישת מוצרים אשר אין בהם צורך מהותי, אולם מניעתם - תערער את שלום הבית ותעמיד אותו בסכנה... ואם מבקשים אנו להבין עד היכן מגיעה חובת ההשתדלות וההקרבה למען שלום הבית - דומה כי נוכל ללמוד זאת מהמעשה הבא, אותו סיפר רבינו עצמו, וכך סיפר: היה זה בצעירותו, כאשר ביקש לראות כיצד מדליק הצדיק רבי נחומק"ה מהרדונא זצ"ל את נרות החנוכה. עמד הוא איפוא על יד חלון ביתו בשעה הראויה להדלקת הנרות, אולם הצדיק - התמהמה... עברה שעה, ועוד שעה - ועדיין הנרות אינם דולקים... בשלב מסוים, החליט רבינו לתהות לפשר הענין. הוא אזר עוז, ניגש אל הצדיק, ושאל אותו לפשר התעכבותו בהדלקת הנרות. "למדנו רבינו, תורה היא וללמוד אני צריך: מדוע אינו מדליק את נרות חנוכה אשר כבר הגיעה שעתם?" - שאל רבינו, ורבי נחומק"ה נענה והשיב: "הן אומנם צודקים אתם כי כבר חלף עבר זמן ההדלקה, אולם הלא ידוע כי הלכה פסוקה היא, שאם יש לאדם שמן כדי הדלקת נר אחד בלבד - עדיף לוותר על הדלקת נר חנוכה ולהשתמש בשמן לשם הדלקת נרות שבת. על אף שר חנוכה נועד לפרסומי ניסא' וזוהי מטרה נעלה עד מאוד, עדיפה על פני מעלת "שלום בית" - אשר מחמתה תקנו חז"ל את מצות הדלקת הנרות בשבת. והנה עתה, הרבנית שלי, אשר מוסרת נפשה בעבודה מפרכת בכדי שאוכל להקדיש את עצמי ללימוד התורה - מתמהמהת, וטרם שבה אל הבית. אם תשוב, ותראה שהדלקתי את הנרות בהעדרה - הלא תקפיד עלי ותעכר רוחך, ונמצא שיש כאן שאלה של שלום בית! ובכן, אם כדאי הוא שלום הבית כדי לוותר למענו על הדלקת נרות חנוכה לגמרי - כלום לא כדאי הוא לדחות מחמתו את מועד ההדלקה במספר שעות, ולסמוך על שיטות הסוברים שניתן להדליק כל הלילה?" - סיים רבי נחומק"ה את דבריו המאלפים... ואנו עוד שאולים עד היכן?...

אמרי שפר

- * מאמר החכם אומר: מוסר עצמו - הטוב שבמוסרים כי הכסיל לא יוסר בדברים.
- * הרה"ק רבי אברהם סבע אומר: האישי הטוב - עושה טוב לאחר ללא סיבה - אלא בשביל שהוא טוב.
- * הגאון הקדוש מוילנא אומר: כל הטובות והרעות בעולם הזה, הכל על פי רוב - לפי המידות.
- * הרה"ק רבי יצחק אברנאל אומר: אין תכלית החוכמה לדעת המידות המשובחות - כי אם לעשותם.

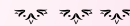
(פתגמים נחורים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

האישה המסורה והגישה לבעלה לחם יבש ומעט בצלים ושומים וגם צננו אחד שמצאה... את הכל הניחה לפניו, והמסכן ברעבונו כילה הכל, לא השאיר שריד ופליט... לאחר ששבע ובירך נשמעה נקישה בדלת. משרתי העשיר באו להזמינו אל החתונה... הלך העני במר נפשו אל השמחה והסב אל השולחן. בתחילה הוגשו לפניו דגים אפויים שהועלו באותו בוקר ברשת הדייגים. מונחים היו על מגשי כסף ועטורים בזרי ירקות. טעם העני מן הדג, אולם הטעם היחיד שעלה בפיו היה טעם הצננו שאכל לא מכבר... לאחר מכן הוגש צלי עגל רך ועדין ברוטב מתקתק ובצידו תפודים אפויים ומבחר פטריות. טעם העני מן המעדן המוגש לו ומיד נתעוו פניו - טעם השומים והבצל שאכל בביתו עדיין היה נודף מפיו... כך ישב העני בסעודה המפוארת, ולא טעם מאומה. אחרי הסעודה, כאשר קמו הקרואים לשוב לבתיהם, שמע העני כיצד הם מהללים ומשבחים את הסעודה הנפלאה שכמותה לא טעמו זמן רב. בוודאי אתם מהתלים בי - אמר העני - הן גם אני טעמתי, אולם הסעודה לא הייתה טעימה כלל התפלאו האנשים אולם אז אמר אחד ממשרתי העשיר: אל תתפלאו כלל! אני הוא זה הזומנתי אותו לכאן, וראיתי כי טרם שבא לכאן סעד סעודת שום, בצל וצננו... לאחר סעודה שכזו איזה טעם רציתם שיטעם במעדני מלך?... כן הוא גם **הנמשל** - אמר המגיד **מדובנא זצ"ל** - הקדוש ברוך הוא נתן לנו תורה ומצוות מתוקים מדבש ונופת צופים, אולם כדי לחוש את "הטעם" הנפלא של התורה הקדושה יש לבוא אל קיום המצוות מתוך טהרת הלב והנפש, לא כן אם האדם השביע את נפשו מרורים מתאוות העולם הזה, האיך ירגיש בטעם הנפלא של מעדני המלך, מלכו של עולם?...

(משל למה הדבר דומה)

אומן מומחה לכלי זכוכית לימד את השוליה שלו את המלאכה העדינה של עשיית כלי זכוכית. ישב התלמיד בבית האומן והכין כלי זכוכית נאה מאוד. כאשר ראה המורה את הכלי, מצא חן בעיניו, וביקש מתלמידו כי יתן לו את הכלי שעשה. בשמחה - ענה התלמיד - אולם עליך לשלם לי את מלוא שווי של הכלי. חצוף שכמוך! - כעס המורה - הן אני הוא זה שלימדתי אותך כיצד לייצר כלים כגון אלה, ישבת בבית המלאכה שלי ועשית את הכלי, השתמשת בחומרים ובכלים שלי, ועכשיו דורש אתה ממני לשלם עבורו? כן הוא גם **הנמשל** - סיים **ה"חפץ חיים זצ"ל** - האדם, יציר כפיו של הקדוש ברוך הוא - השכל, הפה, והעיניים וכל שאר רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו של האדם - מאת ה' ניתנו. גם היום וגם הלילה אף הם מאת ה'. מאין יש לו לאדם העוז והרשות להשתמש בכל אלה כדי לבטל תורה?!

לעני אחד היה קרוב משפחה עשיר שעמד לחתן את בנו עם בת נגידיים. חתונה כעין זו צריכה הכנה רבה ואף העני הכין את עצמו כראוי... בוודאי - חשב העני בליבו - יערוך קרובו סעודה כיד המלך על כן מן הראוי והכדאי כי אמנע מפי כל מאכל או משקה במשך יומיים לפני החתונה כדי שאבוא רעב ותאב ויהיה בידי להינות הנאה שלימה מן המטעמים הנפלאים. אמר ועשה. יומיים לא טעם מאומה אלא ישב בתענית, וביום החתונה לעת ערב עמד כמתעלף בחלון ביתו לראות אם משרתי העשיר כבר מתדפקים על דלתו להזמינו אל החתונה, אלא שלמרבה היגון ראה את המשרתים כשהם ממהרים אל בתי חשובי העיר ומזמינים אותם, ואילו על ביתו פסחו... מהרי נא זוגתי היקרה - אמר העני - עוד רגע קט ואפול מתעלף מרוב רעב, אנא הגישי לי אוכל מכל אשר בבית. מיהרה

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ אסור לאכול ולשתות לפני תפילת שחרית משום שנאמר (ויקרא יט,כו): "לא תאכלו על הדם", ודרשו חכמינו: לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם. וכן נאמר אצל ירבעם (מלכים א, יד,ט): "ואותי השלכת אחרי גוך", אל תקרא "גוך" אלא "גאיך", אמר הקדוש ברוך הוא: לאחר שנתגאה זה (באכילה ושתייה), קיבל עליו מלכות שמים.
- ✓ מותר לשתות מים לפני התפילה כיון שלא שייך בהם גאווה, וכן מותר לשתות קפה או תה גם עם סוכר לפני התפילה. וגם בשבת מותר לשתות קפה או תה עם סוכר לפני שחרית, ואין הקידוש מעכב, כיון שלפני התפילה עדיין לא חל חובת הקידוש.
- ✓ יש להקל לאדם חלש למזוג את הקפה במעט חלב ולשתותו לפני תפילת שחרית, ונכון שיאמר תחילה את ברכות השחר וברכות התורה, וקצת מסדר קורבנות ופסוק ראשון של קריאת שמע.
- ✓ השותים תה או קפה לפני התפילה, לא ישתו באסיפת חברים, ומכל מקום אם יושבים ללמוד ומביאים לפנייהם לשתות, אין לחוש לזה.
- ✓ מותר לתת לילדים קטנים אפילו שהגיעו לחינוך, עוגות עם קפה וחלב לפני התפילה, בין בחול בין בשבת, אבל אם הגיעו לגיל שתיים עשרה נכון לחנכם בזה ולא לתת להם עוגות לפני התפילה.
- ✓ איסור אכילה לפני התפילה נוהג גם באישה. ולכן אם אישה נוהגת להתפלל בכל יום תפילת שחרית, לא תאכל עד לאחר התפילה, ואם נוהגת לומר ברכות השחר וקריאת שמע וכדומה (ואינה מתפללת שחרית אלא תפילה אחרת), לא תאכל עד אחר הברכות וקריאת שמע.
- ✓ אף על פי שנאמר בסעיף הקודם שאישה שנוהגת להתפלל בכל יום שחרית, לא תאכל עד לאחר התפילה, מכל מקום אין למחות בנשים ספרדיות האוכלות לפני התפילה כיון שיש להן על מה לסמוך, אבל ראוי ונכון מאוד שיאמרו לפני כן ברכות השחר, וטוב שיאמרו גם פרשה ראשונה של קריאת שמע, כדי שיקבלו עליהן עול מלכות שמים.
- ✓ נערות האוכלות ארוחת בוקר בביתן, לפני שמתפללות תפילת שחרית בבית הספר, יאמרו את ברכות השחר לפני האכילה, וטוב שיאמרו גם פרשה ראשונה (או פסוק ראשון) של קריאת שמע, כדי שיקבלו עליהן עול מלכות שמים.
- ✓ אישה שמתפללת בכל יום תפילת שחרית, מותר לה לשתות קפה או תה בשבת לפני תפילת שחרית, כיון שעדיין לא התפללה ולא חל עליה חובת קידוש וכדין איש. ואם אינה מתפללת, אין לה לטעום כלום לפני הקידוש. ומכל מקום בשעת הדחק כגון אישה שהיא חולה קצת, יכולה לסמוך על דברי הפוסקים המתירים לטעום ביום לפני הקידוש.
- ✓ האיסור לאכול לפני התפילה, הוא רק כאשר הגיע זמן תפילה, אבל לפני עמוד השחר, אפילו לאחר שישן שינת קבע על מיטתו - מותר לאכול. (ובסעודת קבע יש להחמיר החל מחצי שעה לפני עמוד השחר) וכל זה לפי הפשט. אבל לדעת רבותינו המקובלים, אם הלך לישון וקם, אסור לאכול עד שיתפלל שחרית. ומכל מקום הנוהגים לקום בליל שבת לומר בקשות ושירות ותשבחות, וטועמים עוגות ומיני מתיקה לפני עמוד השחר - אין למחות בידם. אבל הצנועים מושכים את ידיהם ולא טועמים עוגות ומיני מתיקה, כדי לחוש לדברי הזוהר, ורק לגבי תה או קפה נוהגים להקל, כיון שגם הזוהר לא החמיר בשתייה.
- ✓ מותר לאכול ולשתות לפני התפילה, כשזה לצורך רפואה. כיון שאינו עושה משום גאווה אלא לרפואה.
- ✓ חולה שקשה לו ללכת להתפלל בבית הכנסת בלי שיאכל לפני שיצא להתפלל, עדיף שיאשר בביתו ויתפלל ביחידות, מאשר יאכל לפני התפילה.
- ✓ הרעב או צמא ביותר עד שאינו מסוגל לכוון בתפילה, יכול לאכול ולשתות לפני התפילה אם ירצה.
- ✓ אדם בריא שטעה ובירך על מאכל לפני התפילה, יטעם מעט מהמאכל כדי שלא תהיה ברכתו לבטלה.
- ✓ מותר לחולה לבלוע תרופות לפני התפילה, ומותר לו אף לאכול ולשתות אם יש צורך לאכול ולשתות כשבולע את התרופות, וכן מותר לקחת לפני התפילה ויטמינים לחיזוק הגוף, ואפילו שאינו סובל שום מיחוש.

(התפילה והלכותיה)